

شورای عالی حوزه ی علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
مدرسه علمیه الزهرا-سلام الله علیها- گنبدکاووس

پایان نامه ی سطح دو (کارشناسی)

موضوع :

جایگاه و اهمیت خانواده در اسلام

استاد راهنما :

جناب آقای میرسرگزی

تهیه و تنظیم :

فاطمه شیردل

تیر ۱۳۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیر و تشکر

« من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق »

با حمد و سپاس فراوان به پیشگاه مقدس الهی که مرا مشمول لطف و رحمت
واسعه ی خویش قرار داد و نعمت علم آموزی را بر بنده حقیرش عطا فرمود.
درود بر پیامبر رحمت، حضرت محمد مصطفی - صلی الله علیه و آله - و روح پر
فتوح شهیدان.

سپاس فراوان از پدر و مادر عزیزم که زحمت تحصیل و تربیت مرا از کودکی تاکنون
خالصانه و عاشقانه بر دوش کشیدند. قدردانی و سپاس بی منتهای خود را به همه ی معلم
ها و اساتید عزیزم که مرا از ظلمت جهل رهایی بخشیدند عرض می نمایم.
با قدردانی از زحمات خالصانه ی مدیریت محترم مدرسه سرکار خانم تیموری و با
تشکر از معاونت محترم پژوهش مدرسه سرکار خانم حسن زاده.

اکنون بر خود فرض می دانم از استاد گرامی و راهنمای تحقیق پایانی ام، جناب
آقای سرهنگ میرسرگزی تشکر نموده و توفیق روز افزون ایشان را از درگاه الهی مسئلت
نمایم.

در پایان نیز از تمامی دوستان و عزیزانی که مرا در گردآوری این مجموعه یاری
فرمودند، قدردانی می نمایم.

امیدوارم دعای خیر تمامی بزرگواران توشه ی گرانقدری باشد که مرا در ادامه ی
مسیر مقدس تحصیل علم یاری نماید.

چکیده

خانواده اساسی ترین و مهم ترین رکن جامعه است. دیدگاه اسلام و غرب درباره ی خانواده با یکدیگر، تفاوت های اساسی زیادی دارد .

قانون وراثت، مسؤلیت پذیری پدر و مادر در خانواده و نحوه ی تعامل آنها با یکدیگر هر یک به گونه ای در سرنوشت خانواده مؤثر است.

از مشکلات اساسی زندگی های امروز، بحث اضطراب و بزهکاری نوجوانان و جوانان است که منشأ اساسی آن تنش های موجود در خانواده است. فشارهای روانی که بر فرد در محیط خانه وارد می شود زمینه ای برای تنش های رفتاری و در نهایت بزهکاری و مشکلات روحی و روانی فرزندان می شود.

ارتباط با خدای متعال و ائمه اطهار- علیهم السلام- و رشد اخلاق در خانواده بهترین راهکارهای تأمین امنیت خانواده هاست.

سعادت جامعه نیز در گرو سعادت و سلامت اخلاقی خانواده است ، امروزه نظام های دشمن خانواده، برای براندازی این نهاد مقدس تلاش زیادی می کنند. نظریه های سرکوب جنسی و کم رنگ کردن فضایل اخلاقی از نمونه های بارز این فعالیت شوم و گسترده است.

عوامل اجتماعی و محیطی نیز تأثیر بسزایی در رشد تربیتی خانواده ها دارد. از آنجا که خانواده آینه ی عناصر اصلی جامعه است، حمایت دولت و سیاست مداران را بیش از پیش می طلبد.

کلید واژه ها: خانواده، زن، مرد اهمیت، اسلام

فهرست مطالب

۱	مقدمه
	بخش اول
	فصل اول: کلیات تحقیق
۳	تعریف و تبیین موضوع
۳	اهمیت و ضرورت تحقیق
۴	اهداف و فواید تحقیق
۴	پیشینه ی موضوع تحقیق
۵	سؤال های تحقیق
۵	فرضیه تحقیق
۶	روش تحقیق
۶	واژگان کلیدی تحقیق
۶	محدودیت ها، مشکلات و موانع تحقیق
	فصل دوم: تعاریف و مبانی خانواده
۸	خانواده چیست؟
۹	تاریخچه خانواده
۱۱	انواع خانواده در اسلام
۱۳	اهمیت خانواده در اسلام
۱۴	جایگاه خانواده در قرآن کریم
۱۵	جایگاه خانواده در روایات
۱۶	هم سنخ بودن زن و مرد در آفرینش
	فصل سوم: دورنمایی از حقوق خانواده

نتیجه گیری

دقت در آیات قرآن و روایات نشان می‌دهد که خانواده در اسلام به عنوان کانون پدیدآورنده آرامش و مهربانی از اهمیت بسزایی برخوردار بوده، در این میان نقش والدین و تأثیر خاندان و تأثیرات نسل‌های گذشته، جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص داده است. این موضوع در رشته‌ها و علوم متعددی از قبیل جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، جرم‌شناسی، علوم تربیتی، مورد توجه است .

هم چنین بررسی اصل ازدواج در آیات و روایات ما را به اصولی همچون «آرامش بخشی ازدواج» بر اساس مودت و رحمت، «حراست از کرامت انسانی»، «توسعه اقتصادی و برکت»، «تداوم و استمرار نسل انسان»، «مصونیت بخشی از احساس گناه یا بهداشت روانی» رهنمون ساخته، اهمیت بیش از پیش ازدواج را نمایان سازد. لذا بایسته است با حفظ حریم خانواده و تشویق به ازدواج و پرهیز از بی‌بندباری و تسهیل ازدواج از تزلزل بنیاد اصیل خانواده و فروپاشی نظام ارزشی جامعه جلوگیری شود و زمینه رشد و تعالی شجره طیبه انسانی فراهم آید تا جامعه از شر شجره خبیثه مصون نگه داشته شود .

البته همه خانواده‌ها به یک شکل نیستند؛ بلکه انواع مختلفی از خانواده را در جامعه می‌بینیم. ما باید سعی کنیم تا خانواده‌ی سالم و خوشبختی داشته باشیم و در آن اختلافی وجود نداشته

باشد؛ و این اتفاق نخواهد افتاد مگر این که آسیب‌ها، عوامل تهدید کننده و اصول مقابله با آن را که در اسلام بیان شده شناسایی کنیم و به کار بندیم؛ و مطمئن باشیم که اگر فرمایشات اسلام را در زندگی عمل کنیم، هیچ‌گاه اختلاف و جدایی پیش نمی‌آید.

فهرست منابع

۱. قرآن کریم ، ترجمه مهدی الهی قمشه ای ، انتشارات سازمان دارالقرآن کریم، چاپ پنجم ، قم ، ۱۳۸۵ .
۲. آمدی، عبدالواحد، غرر و درر، کلمات قصار حضرت علی ع، ترجمه محمد علی انصاری بی تا.
۳. آملی جوادی، عبدالله، زن در آئینه جلال و جمال، مرکز نشر اسراء، قم، ۱۳۷۶ش .
۴. اشرفی حجتی، غلامرضا؛ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تهران، کتابخانه گنج دانش، ۱۳۷۵ش .
۵. اکبری ، محمود ، صمیمانه با عروس و داماد ، قم ، نورالزهراء ، چاپ بیست و چهارم ، ۱۳۸۹
۶. اصفهانی، راغب، مفردات، مکتب مرتضویه، تهران، بی تا .
۷. امامی، اسدالله، و صفایی، سید حسین، حقوق خانواده، نشر دادگستر، ۱۳۷۶ش .
۸. بشارت، فصلنامه فرهنگی - اجتماعی، سال هفتم ، شماره ۲۴ ، بهار ۱۳۸۴
۹. پاول؛ فشار روانی و اضطراب، ترجمه عباس بخشی پور و حسن صبوری مقدم، آستان قدس رضوی .
۱۰. پسندیده ، عباس ، کانون مهرورزی ۲ جلد ، تهران ، مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری ، چاپ دوم ، ۱۳۸۹
۱۱. جمعی از نویسندگان، تفسیر نمونه، زیر نظر آیت الله ناصر مکارم شیرازی، دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۷۲ش .
۱۲. حر عاملی، محمد حسن، وسائل الشیعه، تهران، ۱۳۶۸ ق .
۱۳. حسینی ، داوود ، روابط سالم در خانواده ، قم ، نشر بوستان کتاب ، چاپ چهارم ، ۱۳۸۹

۱۴. حسینی، سید ابوالقاسم، اصول بهداشت روانی - انتشارات آستان قدس، ۱۳۷۴ ش .
۱۵. حسینی، سید ابوالقاسم، بررسی مقدماتی اصول روان شناسی اسلامی، انتشارات آستان قدس، ۱۳۶۴ ش .
۱۶. حویزی عروسی، علی بن جمعه، تفسیر نور الثقلین، مطبعه علمیه، قم، ۱۳۸۲ ق .
۱۷. دیماتور، امرابین؛ روان شناسی سلامت، ترجمه کیانوش هاشمیان، تهران، انتشارات سمت، ۱۳۷۸ ش .
۱۸. سازمان حفاظت اطلاعات نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، حفظ خانواده، ۱۳۹۰
۱۹. سالاری فر، محمد رضا، در آمدی بر نظام خانواده در اسلام، قم، مرکز نشرهاجر، چاپ چهارم، ۱۳۸۹ .
۲۰. سایت گوگل.
۲۱. شاملو؛ بهداشت روانی، چاپ دهم، تهران، انتشارات رشد، بی تا .
۲۲. شرفی، محمدرضا، مهارت های زندگی در سیره ی رضوی، مشهد، انتشارات قدس رضوی، چاپ هفتم، ۱۳۸۹ .
۲۳. عمید، حسن، فرهنگ لغت عمید ج ۱، تهران، امیر کبیر، چاپ بیست و ششم، ۱۳۸۲ .
۲۴. صحیفه سجادیه، ۱۳۷۷، ترجمه عمادزاده، انتشارات گلبرگ، چاپ سوم .
۲۵. طباطبایی، سید محمد حسین، تفسیر المیزان، دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۷۹ق .
۲۶. طبرسی شیخ ابوعلی فضل بن حسن، تفسیر مجمع البیان، احیاء التراث العربی بیروت، ۱۳۹۹ ق .
۲۷. فرانکل، ویکتور؛ انسان در جست و جوی معنی، ترجمه صالحیان و معاوضی، دانشگاه تهران، انتشارات پاشنگ، ۱۳۵۴ ش .
۲۸. فروهی، ناصر، نهاد خانواده از منظر دین، تبریز، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری دانشگاه تبریز، چاپ اول، ۱۳۸۴ .
۲۹. قبانچی، سید علی، رساله الحقوق علی بن الحسین -ع-، دار الاضواء بیروت، ۱۴۱ق . قمی، شیخ عباس، مفاتیح الجنان .
۳۰. کاتوزیان، ناصر، حقوق مدنی، انتشارات مدرس، تهران، ۱۳۷۲ ش .
۳۱. کاتوزیان، ناصر، فلسفه حقوق، انتشار به نشر، چاپخانه بهمن، تهران، ۱۳۶۶ ش .
۳۲. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۳۶۷ ش .
۳۳. مصباح یزدی، محمد تقی، اخلاق در قرآن، تحقیق و نگارش: محمد حسینی، ۱۳۷۸ ش .
۳۴. مطهری، مرتضی، نظام حقوق زن در اسلام، انتشارات صدرا، ۱۳۷۲ ش .

۳۵. معین الاسلام، مریم، علی غلامی، رسالت های زن منتظر، قم، مؤسسه علمی، فرهنگی زنان منتظر، چاپ هشتم، ۱۳۸۹.
۳۶. ملک زاده، فهیمه، نقش عاطفه در استحکام خانواده، تهران، انتشارات دبیزش، چاپ اول، ۱۳۸۶.
۳۷. نهج البلاغه، سخنان حضرت علی-ع-، گردآوردنده سید رضی، نشر امام علی-ع-، قم، ۱۳۶۹ش.
۳۸. وحیدی، محمد، احکام خانواده، ۲جلد، قم، مرکز نشرهاجر، چاپ سوم، ۱۳۸۸.
۳۹. هوشم، محمود، اسلام و روان شناسی، ترجمه دکتر محمود بستانی، بنیاد پژوهش های آستان قدس، ۱۳۷۲ش.

